

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi ulkomaanedustuksen korvauksista

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä toukokuuta 2005 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ulkomaanedustuksen korvauksista (HE 50/2005 vp).

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti ulkoasiainvaliokunta ja hallintovaliokunnan pyynnön 8.9.2005 mukaisesti perustuslakivaliokunta ovat antaneet asiasta lausunnot (PeVL 41/2005 vp, UaVL 8/2005 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- alivaltiosihteeri Hannu Himanen, henkilöstöjohtaja Maarit Jalava, yksikön päällikkö Lau-

ri Aaltonen ja erikoistutkija Oivi Heinonen, ulkoasiainministeriö

- lainsäädäntöneuvos Sten Palmgren, oikeusministeriö
- lainsäädäntöneuvos Laura Yli-Vakkuri, sisäasiainministeriö
- hallitusneuvos Tuija Wilska, valtiovarainministeriö
- puheenjohtaja Pentti Vanamo, Ulkoasiainhallinnon virkailijayhdistys UHVY ry
- professori Olli Mäenpää
- professori Kaarlo Tuori.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- puolustusministeriö
- sosiaali- ja terveysministeriö
- kauppa- ja teollisuusministeriö
- Palkansaajajärjestö Pardia ry
- Ulkoasiainhallinnon puoliso-yhdistys ULPU ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ulkomaanedustuksen korvauksista. Uusi laki korvaisi lain ulkomaanedustuksen virkamiehille paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista etuuksista. Esityksen tavoitteena on uudistaa ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmää koskeva lainsäädäntö siten, että se täyttää perustuslain asettamat vaatimukset. Samalla tehtäisiin nykyisiin

säännöksiin tarpeelliseksi havaittuja säädösteknisiä ja muita muutoksia.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin korvauksista, joita maksetaan ulkomaanedustukseen määrätyn ulkoasiainhallinnon virkamiehen ulkomailla suorittamasta työstä ja paikallisista erikoisolosuhteista johtuvien erityisten menojen kattamiseksi. Tällaisia korvauksia ovat paikalliskorotus ja sen lisäksi maksettavat korvaukset, kuten esimerkiksi asuntokorvaus, lasten koulutuskor-

vaus, muuttokustannusten korvaus ja matkakorvaukset.

Korvaussäädösten rakenne ehdotetaan uudistettavaksi kaksiportaiseksi. Nykyisin asetuksessa määritellyt korvauserusteet nostettaisiin lain tasolle. Korvausten yleiset perusteet määriteltäisiin laissa ja yksityiskohtaiset säännökset korvauksista annettaisiin ulkoasiainministeriön asetuksella lakiin kirjattavien asetuksenantoval-

tuuksien nojalla. Tavoitteena on teknisesti selkeä ja täsmällinen säädöskokonaisuus.

Ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmä säilyisi sisällöltään pääpiirteissään samanlaisena kuin nykyisin. Asettautumiskorvaus ehdotetaan poistettavaksi erillisenä korvauslajina. Laki myös mahdollistaisi korvausjärjestelmän kehittämisen asetustason säännöksissä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä lokakuuta 2005.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kokonaan uutta lakia ulkomaanedustuksen korvauksista. Esityksen pääasiallisena tarkoituksena on uudistaa ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmää koskeva lainsäädäntö siten, että se täyttää säädöstasoltaan uuden perustuslain vaatimukset. Esityksellä on pyritty myös selkeyttämään sääntelyä sekä ottamaan huomioon käynnissä oleva uuteen palkkausjärjestelmään siirtyminen. Sisällöllisesti korvausjärjestelmä pysyisi pääpiirteissään nykyisenlaisena.

Hallintovaliokunta pitää ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmän uudistamista tarpeellisenä. Voimassa oleva laki ulkomaanedustuksen virkamiehille paikallisten erikoisolosuhteiden perusteella suoritettavista korvauksista sekä muista etuuksista (651/1993) on sisällöltään hyvin suppea. Yleisistä korvauserusteista säädetään ulkoasiainministeriön asetuksessa ja korvausten yksityiskohdista ja määristä ulkoasiainministeriön päätöksessä. Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen ja esityksen liitteenä olevan asetusluonnoksen muodostaman kokonaisuuden voidaan katsoa jossain määrin selkeyttävän järjestelmää nykyisestä ja keventävän sitä hallinnollisesti. Perustuslakivaliokunnan mukaan (PeVL 41/2005 vp) sääntely lain tasolla muodostuu ehdotuksen perusteella kuitenkin edelleen huomattavan yleispiirteiseksi. Perustuslain mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista, mikä perustuslakiesityksen ja perustuslakivaliokun-

nan lausuntokäytännön mukaan kattaa myös virkamiesten oikeusaseman perusteet (HE 1/1998 vp, PeVL 3/2000 vp, PeVL 1/2005 vp). Ehdotetusta laista ei ilmene, millä edellytyksillä virkamiehellä on oikeus saada kutakin korvausta ja millä perusteilla kunkin korvauksen suuruus määräytyy. Virkamiehen oikeusaseman kannalta keskeinen sääntely jää näin ollen lakiehdotuksen 5 ja 9 §:n avointen valtuuksien nojalla käytännössä kokonaan annettavaksi ulkoasiainministeriön asetuksella. Perustuslakivaliokunnan mukaan tavallisen lainsäätämisyjärjestyksen käytön edellytyksenä on, että lakiehdotusta täydennetään ehdotettua täsmällisemmällä säännöksillä kunkin korvauksen saamisen edellytyksistä ja korvauksen suuruuden määräytymisperusteista. Lakiehdotusta on jouduttu näiltä osin täydentämään huomattavasti.

Hallintovaliokunta pitää välttämättömänä, että korvausjärjestelmää tarkastellaan säännöllisesti ja että järjestelmän kehittämistyötä jatketaan. On tärkeää, että korvausjärjestelmä on kilpailukykyinen, riittävän kattava ja joustava, jotta voitaisiin turvata jatkossakin parhaan mahdollisen henkilöstön rekrytointi ja pysyvyys sekä ulkoasiainhallinnon toimivuuden kannalta välttämätön siirtymisvalmius ulkomaankomennuksiin. Hallintovaliokunta yhtyy myös ulkoasiainvaliokunnan lausuntoon, jossa on kiinnitetty muun ohella huomiota ulkoasiainhallinnon palkkauksen yleiseen tasoon (UaVL 8/2005 vp). Lisäksi kehittämistyössä on hallintovaliokunnan mielestä tarpeen edelleen pyrkiä järjestelmän

yksinkertaistamiseen ja hallinnollisen työn vähentämiseen. Lakiin perustuvan korvausjärjestelmän ylläpitäminen merkitsee myös, että lainvalmistelun laatuun kiinnitetään riittävästi huomiota.

Hallintovaliokunta edellyttää hallituksen tarkkaan seuraavan ja arvioivan ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmän toimivuutta sekä ryhtyvän seurannan ja arvioinnin perusteella, tarvittaessa nopeastikin, tarpeellisiin lainsäädäntö- tai muihin toimenpiteisiin (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Nykyinen ja ehdotettu uusi järjestelmä lähtee valtion virkaehtosopimuslain (664/1970) 2 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaisesti siitä, että ulkomaanedustuksen virkamiehille maksettavista paikallisista olosuhteista johtuvista lisistä ja korvauksista ei määrätä virkaehtosopimuksilla, vaan niistä säädetään lailla. Hallintovaliokunta toteaa, että lakiin perustuva korvausten määrittely on edelleen oikeudellisesti mahdollinen. Hallintovaliokunnan käsityksen mukaan lakiin perustuva korvausjärjestelmä on ollut perusteltaan toimiva ja ulkoasiainhallintoon soveltuva ja asiantuntijakuulemisessa saadun selvityksen perusteella sitä voidaan pitää edelleenkin perusteltuna. Myöskään muiden valtion virkamiesten ulkomaantyön kustannusten korvauksista ei ole sovittu virkaehtosopimuksilla. Valiokunta kuitenkin tähdentää, että sikäli kuin valtio antaa virkaehtosopimuksella sinänsä sovittavista seikoista oikeussääntöjä, niistä on säädettävä lailla.

Edellä olevan perusteella hallintovaliokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavien huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

2 §. *Määritelmä.* Pykälän 1 kohdan mukaan tässä laissa puolisoilla tarkoitetaan virkamiehen aviopuolisoa. Puolisoa koskevat korvaukset edellyttäisivät siten avioliittoa, kuten nykyisinkin. Hallituksen esityksen mukaan rekisteröidyt parisuhteet rinnastetaan avioliittoon ilman eri mainintaa niitä koskevan lainsäädännön nojalla.

Ulkoasiainvaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota avopuolisoiden asemaan ja esittänyt säännöstä muutettavaksi siten, että puolisoilla tarkoitettaisiin myös virkamiehen avopuolisoa.

Hallintovaliokunta toteaa, että valtion henkilöstöä koskevissa palvelussuhteen ehtoissa ja muissa säännöksissä ja määräyksissä ei avopuolisoa ole pääsääntöisesti rinnastettu aviopuolisoon etujen myöntämisen perusteena. Toisaalta ulkomaanedustuksessa työskentelevien virkamiesten avopuolisot ovat käytännössä erilaisessa asemassa kuin kotimaassa työskentelevien virkamiesten avopuolisot, koska ulkomailla puoliso on riippuvaisempi virkamiespuolisonsa asemasta ja työntekomahdollisuudet ovat rajoitetumpia.

Hallintovaliokunta pitää tärkeänä, että ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmää kehitetään ottaen huomioon toimintaympäristön muuttuminen ja yhteiskunnallinen kehitys. Myös hallituksen esitys tähdentää aiempaa kilpailukykyisemmän korvausjärjestelmän tarvetta. Ulkomailla työskentelevän henkilön perhettä koskevat etuudet ovat tässä suhteessa yksi keskeinen tekijä. Valiokunta toteaa, että käytännössä ulkomaanedustuksen tehtävissä esimerkiksi asemapaikan kulttuuriset näkökohdat saattavat asettaa omia edellytyksiään, mutta itse korvausjärjestelmän tulisi valiokunnan mielestä soveltua erilaisiin perhetilanteisiin.

Edellä olevan perusteella hallintovaliokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että tässä laissa virkamiehen aviopuoliso rinnastetaan vaihtoehtoisesti myös virkamiehen kanssa samassa taloudessa vakiintuneessa suhteessa elävä avopuoliso. Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 2 §:n 1 kohtaa muutettavaksi siten, että puolisoilla tarkoitetaan "virkamiehen aviopuolisoa tai virkamiehen kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää avopuolisoa, jos avopuolisot ovat todistettavasti asuneet yhdessä vähintään kaksi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen lapsi".

Hallintovaliokunta ehdottaa lisäksi tekniseluonteista tarkistusta 2 §:n lapsen määritelmää koskevan 2 kohdan e-alakohtaan seuraavasti: "e) samassa taloudessa virkamiehen kanssa asuva

virkamiehen tai puolison 18 vuotta täyttäneitä lasta, jonka huoltaja virkamies tai puoliso *oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta* ja joka sairauden, vian tai vamman vuoksi ei kykene elättämään itseään omalla työllään;"

Hallintovaliokunta ehdottaa myös, että pykälän 3 kohtaa tarkistetaan teknisluonteisesti muotoon "*mukana seuraavalla perheenjäsenellä puolisoa tai lasta, joka pysyvästi, vähintään kuuden kuukauden ajan yhtäjaksoisesti oleskelee asemapaikassa ja asuu samassa taloudessa virkamiehen kanssa*";

3 §. *Ratkaisuvalta.* Valiokunta ehdottaa pykälään aikamuotoa koskevaa teknistä korjausta.

2 luku. Korvaukset

Lakiehdotuksen 2 luvussa ehdotetaan säädettäväksi yleisenä ulkomaankorvauksena maksettavasta paikalliskorotuksesta ja sitä täydentävistä erityiskorvauksista. Hallintovaliokunta ehdottaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten hallituksen esityksessä esitettyä täsmällisempiä säännöksiä kunkin korvauksen saamisen edellytyksistä ja korvauksen suuruuden määräytymisperusteista. Tämän toteuttamiseksi hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 5 § pilkottaisiin useammiksi pykäliksi, joissa säädettäisiin eri erityiskorvauksista. Lisäksi valiokunta ehdottaa lakiehdotukseen otettavaksi eräitä uusia säännöksiä. Pykälien numerointi muutettaisiin vastaavasti. Valiokunnan täydennysehdotukset on tehty pääasiassa sisällyttämällä lakiehdotukseen säännöksiä hallituksen esityksen liitteenä olevasta asetusluonnoksesta niihin tehdyin eräin tarkistuksin ja kirjoitusasua koskevin korjauksin.

4 §. *Paikalliskorotus.* Lakiehdotuksen 4 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi oikeudesta paikalliskorotukseen sekä paikalliskorotuksen määräytymisperusteista. Valiokunta ehdottaa, että säännöksiä täsmennetään ja että pykälää täydennetään puoliskorotusta sekä lapsikorotusta koskevilla säännöksillä. Puoliskorotuksen osalta edellytetään, että puoliso seuraa virkamiehen mukana. Lapsikorotus maksetaan riippumatta

siitä, onko lapsi mukana seuraava vai ei. Ulkoasiainministeriön asetuksella säädettäisiin puoliskorotuksen ja lapsikorotuksen suuruudesta. Jos lapselle on myönnetty opintotukilain (65/1994) nojalla opintorahaa, lapsikorotusta voisi saada kuitenkin vain lapsikorotuksen ja myönnetyn opintorahan erotuksen verran.

Valiokunnan ehdottamassa pykälän 5 momentissa säädettäisiin edellytyksistä, joiden perusteella virkamiehellä on oikeus puoliskorotukseen ajalta, jonka puoliso on väliaikaisesti poissa asemapaikalta. Pääsääntöisesti seurataan vuoden jaksoja, joiden aikana puoliso voi olla poissa asemapaikalta enintään 120 vuorokautta. Jos puoliso oleskelee asemapaikalla kuitenkin yhteensä alle vuoden, voi väliaikainen poissaolo olla enintään 10 vuorokautta kuukaudessa. Tällä tarkoitetaan, että puolison poissaolo yksittäisen kuukauden aikana voi ylittää 10 vuorokautta, mutta koko oleskelujakson aikana yhteenlaskettu poissaolo ei saa ylittää kymmentä vuorokautta kerrottuna oleskelukuukausien määrällä.

5 §. *Edustuston päällikön sijaisen paikalliskorotus (Uusi).* Edustuston päällikön sijaiseksi tai väliaikaiseksi edustuston johtavaksi virkamieheksi määrättyllä virkamiehellä on nykyisenkin sääntelyn mukaan oikeus saada tietyn edellytyksin paikalliskorotukseensa lisäys. Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotusta täydennetään tätä koskevilla säännöksillä ja että säännökset sijoitetaan lakiehdotuksen 5 §:ään. Tässä tarkoitettun lisäyksen laskemisessa käytettävästä prosenttiluvusta ja tehtäväluokasta säädettäisiin ulkoasiainministeriön asetuksella.

6 §. *Varustautumiskorvaus (Uusi).* Valiokunta ehdottaa, että varustautumiskorvausta koskevaa säännöstä täydennetään varustautumiskorvauksen saamisen edellytyksiä ja korvauksen määräytymisperusteita koskevilla säännöksillä ja että säännökset sisällytetään lakiehdotuksen 6 §:ään.

7 §. *Muuttokorvaus (Uusi).* Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen 7 §:ään kootaan säännökset virkamiehen oikeudesta muuttokorvaukseen virkamiehen ja hänen perheenjäsenensä

siirtyessä ulkomaanedustuksen asemapaikkaan tai asemapaikasta Suomeen. Asemapaikkaan siirtymisellä tarkoitetaan sekä tilannetta, jossa virkamies siirtyy ensimmäiseen asemapaikkaansa, että siirtymistä asemapaikasta toiseen. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muuttokorvauksen määräytymisen perusteista. Korvattavien muuttokuutioiden määrästä säädettäisiin ulkoasiainministeriön asetuksella.

Muuttokorvaus, joka maksetaan virkamiehen siirtyessä asemapaikalle muualta kuin Suomesta tai hänen edellisestä virkapaikastaan, samoin kuin virkamiehen toimikauden päättyessä maksettava muuttokorvaus, määräytyisi niinkään 2 momentin perusteella, mutta niitä koskisivat 3 momentissa säädettävät enimmäisrajat.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin alle vuoden kestäväen toimikauden muuttokorvauksesta. Sitä koskisivat pykälässä säädetyt muuttokorvausta koskevat säännökset siten, että muuttokorvauksen määräytymisperusteena otettaisiin lisäksi huomioon toimikauden pituus.

8 §. Asuntokorvaus (Uusi). Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen 8 §:ään sisällytetään säännökset virkamiehen oikeudesta saada korvaus asemapaikalla asumisesta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista sekä kustannusten kohtuullisuutta harkittaessa huomioon otettavista seikoista. Asuntokorvauksen perusteena olevista hyväksyttävistä kustannuksista säädettäisiin ulkoasiainministeriön asetuksella.

9 §. Koulutuskorvaus (Uusi). Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 9 §:ään otettavaksi säännökset virkamiehelle maksettavasta lapsen koulutuskorvauksesta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin virkamiehen mukana seuraavan lapsen koulutuskorvauksesta.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi seikoista, jotka otetaan huomioon korvattavien kustannusten kohtuullisuutta harkittaessa.

Pykälän 3 momentin perusteella virkamiehelle olisi oikeus saada 1 momentissa tarkoitettu koulutuskorvaus myös kolmannessa maassa koulua käyvän lapsen osalta. Oikeus koulutuskorvaukseen olisi koulun lukuvuoden ajalta. Py-

kälän 1 momentissa lueteltujen kustannusten lisäksi korvausta voisi saada myös lapsen sisäoppilaitosmaksusta. Koulutuskorvauksen enimmäismäärästä säädettäisiin ulkoasiainministeriön asetuksella.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Suomessa koulua käyvän lapsen koulutuskorvauksesta. Myös tältä osin edellytettäisiin, että virkamiehen toimikausi asemapaikalla kestää vähintään yhden vuoden. Ehdotettavan säännöksen mukaan, jos lapsi asuu ulkoasiainministeriön hyväksymässä asuntolassa, koulutuskorvauksena suoritettaisiin 85 prosenttia asuntolapalvelusta maksettavasta määrästä, kuitenkin enintään ulkoasiainministeriön asetuksella säädettävä enimmäismäärä. Jos lapsi asuu oppilaitoksen yhteydessä olevassa oppilasasuntolassa, koulutuskorvauksena suoritettaisiin asuntolan täysihoitomaksu, kuitenkin enintään ulkoasiainministeriön asetuksella säädettävä enimmäismäärä.

10 §. Matkakorvaukset (Uusi). Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 10 §:ään otettavaksi säännökset virkamiehen oikeudesta saada korvauksia virkamiehen ja hänen mukanaan seuraavan perheenjäsenen muuttomatkoista, kotilomamatkoista Suomeen, tapaamismatkoista perheenjäsenen asuessa asemamaan ulkopuolella, lähisukulaisen kuolemantapauksen johdosta Suomeen tehdyistä matkoista sekä kotiapulaisen muutto- ja kotilomamatkoista aiheutuvista kustannuksista. Pykälässä säädettäisiin lisäksi virkamiehen ja hänen mukanaan seuraavan perheenjäsenen oikeudesta päivärahaan muuttomatkan ajalta. Korvausten ja päivärahojen osalta noudatettaisiin soveltuvin osin valtion matkustussääntöä. Tarkemmat säännökset tässä tarkoitetuista korvauksista ja päivärahoista annettaisiin ulkoasiainministeriön asetuksella.

11 §. Edustuskorvaus (Uusi). Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen 11 §:ään otetaan säännökset virkamiehen oikeudesta saada korvausta virkatehtäviin liittyvästä edustustyöstä aiheutuvista kustannuksista. Edustuskorvaus määräytyisi tosiasiallisten kustannusten tai yksikköhintojen perusteella. Tarkemmat säännök-

set edustuskorvauksen määräytymisestä ja yksikköhinnoista annettaisiin ulkoasiainministeriön asetuksella.

12 §. Olosuhdekorvaus (Uusi). Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 12 §:ään sisällytettäväksi säännökset virkamiehen oikeudesta saada korvaus asemapaikan etäisyyteen, terveyteen, turvallisuuteen ja viihtyvyyteen vaikuttavista haitallisista olosuhteista. Virkamiehellä on oikeus saada olosuhdekorvaukseen korotus sekä mukana seuraavan puolison että mukana seuraavan lapsen perusteella. Korvauksen suuruudesta ehdotetaan säädettäväksi ulkoasiainministeriön asetuksella.

13 §. Vakuutusta täydentävä korvaus (Uusi). Valiokunta ehdottaa, että lakiehdotuksen 13 §:ssä säädettäisiin virkamiehen oikeudesta saada korvaus virkamiehen tai hänen mukanaan seuraavan perheenjäsenen omaisuudelle asemapaikalla muuten kuin virkatehtävää hoidettaessa sattuneesta vahingosta, jota ei ole voitu kattaa vakuutuksesta. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin korvauksen saamisen edellytyksistä ja 2 momentissa korvauksen suuruuden määräytymisperusteista. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettävän tilanteesta, jossa korvauksen määrää voidaan alentaa tai korvaus jättää kokonaan maksamatta virkamiehen tai hänen perheenjäsenensä myötävaikutuksen vuoksi. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin korvausta koskevan oikeuden siirtymisestä korvauksen maksajalle eli Suomen valtiolle.

14 §. Korvaukset samaan asemapaikkaan määrättyille puolisoille (Uusi). Valiokunta ehdottaa lakiin lisättäväksi säännökset korvausten maksamisesta tilanteessa, jossa ulkoasiainhallinnon virkamiehenä tai lähetettynä työsopimussuhteisena työntekijänä työskentelevät puoliset on määrätty samaan asemapaikkaan. Tällaisessa tilanteessa kummallakaan puolisoista ei olisi oikeutta paikalliskorotuksen eikä olosuhdekorvauksen puoliskorotukseen. Kummallakin puolisoista olisi oikeus saada paikalliskorotus ja

olosuhdekorvaus alennettuna tietyllä prosenttiosuudella, josta säädettäisiin ulkoasiainministeriön asetuksella.

Oikeus saada paikalliskorotuksen ja olosuhdekorvauksen lapsikorotus, koulutuskorvaus ja tapaamismatkakorvaus olisi koko perheen osalta, mutta vain toisella puolisoista. Tämä tarkoittaisi sitä, että puolisoitten kesken jää sovittavaksi, kummalle korvaus maksetaan. Näiden korvausten suuruus ei riipu virkamiehen tehtävästä eikä virkanimikkeestä.

Pykälän 2 momentin mukaan oikeus varustautumis-, muutto- ja asuntokorvaukseen olisi vain toisella 1 momentissa tarkoitetuista puolisoista. Koska oikeus näihin korvauksiin voi määräytyä eri perustein, esimerkiksi virkamiehen tehtävästä riippuen, ehdotetaan, että oikeus korvaukseen olisi sillä puolisoista, jonka korvaus määräytyy suuremmaksi.

15 §. Korvaukset puolison saadessa muita tuloja tai korvauksia (Uusi). Valiokunta ehdottaa pykälässä säädettäväksi virkamiehen oikeudesta saada paikalliskorotuksen puoliskorotusta ja muita tässä laissa säädettäviä, perheenjäsenen perusteella maksettavia korvauksia ja korotuksia silloin, kun virkamiehen mukana seuraavalla puolisoilla on muita kuin lakiehdotuksen 14 §:ssä säädettyjä työ- tai ansiotuloja.

16 §. Korvaukset virkamiehen vuosiloman, virkamatkan ja lomautuksen aikana (Uusi). Selvyyden vuoksi valiokunta ehdottaa, että laissa säädettäisiin myös virkamiehen oikeudesta korvauksiin vuosiloman ja virkamatkan aikana. Jos virkamatkan ei kuuluisi edustuston tavanomaiseen toimintaan, ulkoasiainministeriö päättäisi virkamatkan päätöksen yhteydessä erikseen, maksetaanko virkamiehelle virkamatkan ajalta korvauksia ja minkäsuuruisina ne maksetaan.

Jos virkamies lomautetaan, hänellä olisi lomautusajalta oikeus asuntokorvaukseen ja koulutuskorvaukseen samoin perustein kuin virantoimituksen aikana. Muita tässä laissa säädettyjä korvauksia ei virkamiehelle lomautuksen aikana maksettaisi.

17 §. *Korvaukset virkamiehen virkavapauden aikana (Uusi).* Valiokunta ehdottaa lain 17 §:ään sisällytettäväksi säännökset virkamiehen oikeudesta tässä laissa säädettäviin korvauksiin hänen virkavapautensa aikana. Oikeus korvauksiin olisi vastaavilla perusteilla ja vastaavassa suhteessa kuin valtion virkaehtosopimuksessa on sovittu virkamiehelle virkavapauden aikana maksettavasta palkkauksesta. Ulkomaanedustuksen virkamiehellä olisi kuitenkin oikeus saada asuntokorvaus ja lasten koulutuskorvaus täysimääräisinä. Hänellä olisi oikeus tässä laissa säädettäviin korvauksiin myös palkattoman isyysvapaan ajalta.

18 §. *Korvaukset evakuointimääräyksen aikana (Uusi).* Valiokunta ehdottaa lakiehdotukseen uutta 18 §:ää, jossa säädettäisiin virkamiehen oikeudesta tässä laissa säädettyihin korvauksiin evakuointimääräyksen aikana. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin paikalliskorotuksen ja olosuhdekorvauksen määräytymisestä. Pykälän 3 momentti koskisi koulutuskorvausta. Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kotiloma- ja tapaa-matkasta sekä matkasta kuolemantapauksen johdosta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Siinä tapauksessa, että evakuointipaikaksi on määrätty Suomi, oikeus korvauksiin olisi vain rajoitetusti.

19 §. *Evakuointimatkasta aiheutuvat kustannukset ja päiväraha (Uusi).* Valiokunta ehdottaa lakiehdotuksen 19 §:ssä säädettäväksi virkamiehen oikeudesta saada korvaus virkamiehen omasta, mukana seuraavan perheenjäsenen ja kotiapulaisen evakuointimatkasta aiheutuvista kustannuksista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin oikeudesta päivärahaan. Säännöksen mukaan virkamiehellä tai hänen puolisolllaan on evakuointimääräyksen ajalta oikeus päivärahaan, joka määräytyy evakuointipaikan mukaan. Säännöksellä tarkoitetaan, että evakuoitaessa sekä virkamies että hänen puolisonsa oikeus päivärahaan on vain toisella heistä. Momenttiin ehdotettavan nimenomaisen säännöksen mukaan, jos virkamies ja hänen puolisonsa määrätään eri evakuointipaik-

koihin, oikeus tässä pykälässä tarkoitettuun päivärahaan on kummallakin heistä.

Oikeutta 2 momentissa tarkoitettuun päivärahaan ei kuitenkaan ole, jos evakuointipaikaksi määrätään Suomi ja henkilö asuu omassa asunnossaan. Omalla asunnolla tarkoitetaan tässä henkilön omassa asuntonaan käyttämää asuntoa riippumatta sen omistus- tai hallintasuhteesta.

Pykälän 3 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen korvauksen ja päivärahan maksamisessa noudatettaisiin soveltuvin osin valtion matkustussääntöä.

20 §. *Korvaukset kuolemantapauksen yhteydessä (Uusi).* Valiokunta ehdottaa, että lakiin lisätään uusi 20 §, jossa säädettäisiin korvauksista virkamiehen ja mukana seuranneen perheenjäsenen kuolemantapauksen yhteydessä. Pykälän 1 momentti koskisi paikalliskorotuksen, olosuhdekorvauksen, koulutuskorvauksen ja asuntokorvauksen maksamista tilanteessa, jossa virkamies on kuollut toimikautensa aikana. Oikeus näihin korvauksiin jatkuisi sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana virkamies on kuollut. Säännöksen mukaan ulkoasiainministeriö voisi erityisestä syystä päättää, että oikeus asuntokorvauksen ja koulutuskorvauksen saamiseen jatkuu kauemminkin. Tässä tarkoitettu erityinen syy voisi olla esimerkiksi se, että virkamies on kuollut edellä tarkoitettujen kalenterikuukauden loppupuolella tai lomansa aikana, taikka lapsen koulunkäyntiin liittyvä tai muu vastaava inhimillinen syy.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin mukana seuranneen perheenjäsenen perusteella maksettavista korvauksista tilanteessa, jossa perheenjäsen on kuollut.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi vainajan kuljettamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

21 §. *Korvaukset määräaikaisessa virkasuhteessa (Uusi).* Valiokunta ehdottaa 21 §:ssä säädettäväksi ulkoasiainhallinnon määräaikaisessa virkasuhteessa olevan ulkomaanedustukseen määrätyn virkamiehen oikeudesta tässä laissa säädettyihin korvauksiin.

23 (8) §. *Muut korvaukset.* Säännöksen täsmenämiseksi ja ottaen huomioon lakiehdotukseen lisättävien pykälien määrän valiokunta ehdottaa pykälää muutettavaksi muotoon: "Yksittäisessä tapauksessa voidaan erityisestä syystä korvata myös sellaisia 1 §:ssä tarkoitettuja menoja, joita tässä luvussa säädetty korvaukset eivät kata." Valiokunnan ehdottama muotoilu vastaa asiallisesti ja tarkoitukseltaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 8 §:n säännöstä.

24 §. *Korvausten hakeminen (Uusi).* Tässä laissa säädettävät korvaukset maksetaan asuntokorvausta lukuun ottamatta hakemuksesta. Valiokunta ehdottaa lakiin lisättäväksi perussäännökset korvausten hakemisesta sekä korvaushakemusta ja korvauspäätöstä koskevista määräajoista. Asuntokorvaus maksetaan yleensä suoraan vuokranantajalle.

25 §. *Tarkemmat säännökset korvauksista.* Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten hallintovaliokunta ehdottaa asetuksenantovaltuutta koskevaa säännöstä tarkistettavaksi lakiehdotukseen ehdotettavien muutosten vuoksi.

3 luku. Erinäiset säännökset

26 §. *Ulkomaanedustuksen korvauslautakunta (Uusi).* Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten hallintovaliokunta ehdottaa lisättäväksi uuden 26 §:n, jossa säädettäisiin yleiset säännökset ulkomaanedustuksen korvauslautakunnan asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä sekä korvausperusteiden käsittelyssä noudatettava menettelystä. Lautakunnan kokoonpanosta — kuten esimerkiksi jäsenten lukumäärästä, mahdollisista varajäsenistä ja asiantuntijoista sekä muusta organisoinnista — sekä lautakunnan toiminnasta säädettäisiin tarkemmin ulkoasiainministeriön asetuksella.

27 (10) §. *Takaisinperintä.* Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten hallintovaliokunta ehdottaa aiheettomasti maksetun korvauksen takaisinperintää koskevaan säännökseen lisättäväksi viittauksen myös valtion virkamieslain (750/1994) 61 §:ään.

4 luku. Voimaantulosäännökset

30 (13) §. *Voimaantulo.* Valiokunta ehdottaa pykälän ensimmäiseen momenttiin korjattavaksi vuosiluvun.

31 (14) §. *Siirtymäsäännös.* Valiokunta ehdottaa siirtymäsäännöstä muutettavaksi siten, ettei säännös rajautuisi virkamiehen Suomeen paluun yhteydessä vain niihin tilanteisiin, joissa hän palaa ulkoasiainministeriöön. Lisäksi valiokunta ehdottaa lain voimaantulosäännökseen ehdotetun muutoksen vuoksi, että siirtymäkauden viimeinen päivämäärä olisi 31 päivä joulukuuta 2007.

Säättämisjärjestys

Hallintovaliokunta on ottanut perustuslakivaliokunnan tekemät, hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen 5 ja 9 §:ää koskevat valtiosääntöoikeudelliset huomautukset asianmukaisesti huomioon, minkä vuoksi lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että hyväksytään yksi lausuma (Valiokunnan lausumaehdotus).

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

ulkomaanedustuksen korvauksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §
(Kuten HE)

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *puolisolla* virkamiehen aviopuolisoa tai virkamiehen kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa elävää avopuolisoa, jos avopuolisot ovat todistettavasti asuneet yhdessä vähintään kaksi vuotta tai heillä on tai on ollut yhteinen lapsi;

2) *lapsella*:

(a —d alakohta kuten HE)

e) samassa taloudessa virkamiehen kanssa asuvaa virkamiehen tai puolison 18 vuotta täyttänyttä lasta, jonka huoltaja virkamies tai puoliso oli ennen kuin lapsi täytti 18 vuotta ja joka sairauden, vian tai vamman vuoksi ei kykene elättämään itseään omalla työllään;

(3 kohta kuten HE)

4) *mukana seuraavalla perheenjäsenellä puolisoa tai lasta*, joka pysyvästi, vähintään kuuden kuukauden ajan yhtäjaksoisesti oleskelee asemapaikassa ja asuu samassa taloudessa virkamiehen kanssa;

(5—7 kohta kuten HE)

3 §

Ratkaisuvalta

Tässä laissa säädettyjen korvausten myöntämisestä päättää ulkoasiainministeriö, jollei ulko-

asiainministeriön asetuksella ratkaisuvaltaa *anneta* edustustolle.

2 luku

Korvaukset

4 §

Paikalliskorotus

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus ulkomaanedustuksen asemapaikalla suoritetusta työstä ja paikallisista olosuhteista johtuvista erityisistä menoista (paikalliskorotus) siltä ajalta, jolloin virkamiehen virkapaikkana on ulkomaanedustuksen asemapaikka. Ulkomaanedustukseen siirryttäessä paikalliskorotusta maksetaan siitä lukien, kun virkamies on toimikauden alkaessa saapunut asemapaikalle hoitamaan virkatehtäviään.

Paikalliskorotuksen suuruus määräytyy siten, että virkamiehen virkanimikkeen tai tehtävän vaatimusten sekä virkamiehen perheellisyyden perusteella määritelty paikalliskorotuksen perusarvo kerrotaan asemapaikan hintatasoon perustuvalla kalleuskertoimella ja valuuttakerroimella. (Uusi 2 mom.)

Paikalliskorotuksen perusarvoista, kalleuskertoimista ja virkanimikkeiden rinnastuksista säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella. Valuuttakerroin määräytyy ulkoasiainministeriön vahvistaman tilikurssin mukaan. (Uusi 3 mom.)

Virkamiehellä on oikeus saada paikalliskorotukseen korotus hänen mukanaan seuraavan puolison perusteella (paikalliskorotuksen puoliskorotus). Virkamiehellä on lisäksi oikeus

saada paikalliskorotukseen korotus lapsen perusteella (**paikalliskorotuksen lapsikorotus**). Puolisokorotuksen ja lapsikorotuksen suuruudesta säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella. Oikeus lapsikorotukseen on kuitenkin vain opintotukilain (65/1994) nojalla myönnetyn opintorahan määrän ylittävältä osalta. (Uusi 4 mom.)

Virkamiehellä on oikeus puoliskorotukseen myös siltä ajalta, jonka puoliso on väliaikaisesti poissa asemapaikalta, jos puolison väliaikainen poissaolo kestää enintään 120 vuorokautta vuodessa tai, jos puoliso oleskelee asemapaikalla yhteensä alle vuoden, enintään 10 vuorokautta kuukaudessa. (Uusi 5 mom.)

5 § (Uusi)

Edustuston päällikön sijaisen paikalliskorotus

Kun virkamies on määrätty edustuston päällikön sijaiseksi tai väliaikaiseksi edustuston johtavaksi virkamieheksi yli viideksi arkipäiväksi tai yli seitsemäksi kalenteripäiväksi, on hänellä tältä ajalta oikeus saada paikalliskorotukseensa lisäys, jos edustuston päällikkö on estynyt hoitamasta tehtävään vuosiloman, lomarahavapaan, virkavapauden, asemamaan ulkopuolelle suuntautuvan virkamatkan tai myönnettyjen virkapäivien vuoksi taikka jos edustusto on ilman vakinaista päällikköä. Oikeus lisäykseen viimeksi mainitussa tapauksessa on siihen saakka, kunnes uudeksi edustuston päälliköksi määrätty virkamies on ryhtynyt tehtäväänsä. Lisäys lasketaan prosenttiosuutena asemapaikalla maksettavasta tehtäväluokan mukaisesta paikalliskorotuksesta. Tässä tarkoitettua prosenttiosuudesta ja tehtäväluokasta säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella.

6 § (Uusi)

Varustautumiskorvaus

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus ulkomaanedustukseen siirtymisestä johtuvia välttämättömiä hankintoja varten (**varustautumiskorvaus**), jos virkamies siirron yhteydessä muuttaa

asemapaikalle asemamaan ulkopuolelta ja hänen toimikautensa asemapaikalla kestää vähintään yhden vuoden.

Varustautumiskorvauksen suuruus määräytyy virkamiehen virkanimikkeen tai tehtävän vaatimusten sekä virkamiehen perheellisyyden ja sen mukaan, kuinka pitkä aika edellisestä korvaukseen oikeuttaneesta siirrosta on kulunut.

7 § (Uusi)

Muuttokorvaus

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus ulkomaanedustuksen asemapaikalle tai asemapaikalta Suomeen siirtymisestä johtuvista hänen omansa tai hänen mukanaan seuraavan perheenjäsenen henkilökohtaisen matkatavaran ja koti-irtaimiston pakkaamis-, kuljetus-, purkamis-, välivarastointi- ja vakuutuskustannuksista (**muuttokorvaus**), jos virkamiehen toimikausi asemapaikalla kestää vähintään yhden vuoden. Virkamiehen toimikauden päättyessä muuttokorvauksen saamisen edellytyksenä on lisäksi, että virkamies, tai mukana seuraavan perheenjäsenen muuttokorvauksen osalta perheenjäsenen muuttaa asemapaikalta kolmen kuukauden kuluessa virkamiehen toimikauden päättymisestä. Jos edellä tarkoitettu perheenjäsen on koulua käyvä lapsi, edellytyksenä kuitenkin on, että lapsi muuttaa asemapaikalta viimeistään viipymättä sen lukukauden päätyttyä, jonka kuluessa virkamiehen toimikausi päättyi.

Muuttokorvauksen suuruus määräytyy virkamiehen virkanimikkeen tai tehtävän vaatimusten samoin kuin virkamiehen mukana seuraavien perheenjäsenten lukumäärän sekä muutettavan matkan perusteella. Korvattavien muuttokuitioiden määristä säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella.

Jos asemapaikalle muutetaan muualta kuin Suomesta tai virkamiehen edellisestä asemapaikasta, muuttokorvaus on kuitenkin enintään Suomen ja asemapaikan välisestä muutosta suoritettavan muuttokorvauksen suuruinen. Virkamiehen ulkoasiainhallinnon toimikauden päättyessä suoritettava muuttokorvaus on enintään Suo-

meen muuttamisesta suoritettavan muuttokorvauksen suuruinen.

Alle vuoden kestäväen toimikauden muuttokorvauksesta on voimassa, mitä edellä muuttokorvauksesta on säädetty. Korvauksen suuruuden määräytymisperusteena otetaan kuitenkin huomioon 2 momentissa säädettyjen seikkojen lisäksi toimikauden pituus.

8 § (Uusi)

Asuntokorvaus

Ulkomaanedustuksen tehtävään määrättyllä virkamiehellä on oikeus saada korvaus asemapaikalla asumisesta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista (**asuntokorvaus**). Asumiskustannusten kohtuullisuutta harkittaessa otetaan huomioon asemapaikan olosuhteet, virkamiehen virkanimike tai tehtävän vaatimukset sekä virkamiehen perheellisyys. Asuntokorvauksen perusteena olevista hyväksyttävistä kustannuksista säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella.

9 § (Uusi)

Koulutuskorvaus

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus hänen mukanaan seuraavan lapsen esi-, perus-, lukio- ja ammatillisesta perusopetuksesta aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista, jos virkamiehen toimikausi kestää vähintään yhden vuoden (**koulutuskorvaus**). Virkamiehellä on oikeus saada korvaus esiopetuskustannuksista kuitenkin vain, jos opetusta saava lapsi on täyttänyt viisi vuotta ja kysymys on ensimmäistä varsinaista koululuokkaa välittömästi edeltävälle luokalle annettavasta sellaisesta opetuksesta, jonka saaminen on lapsen koulunkäynnin kannalta perusteltua. Oikeus koulutuskorvauksen saamiseen päättyy sen lukukauden lopussa, jonka aikana lapsi täyttää 20 vuotta.

Korvattavien kustannusten kohtuullisuutta harkittaessa otetaan huomioon asemapaikan erityiset olosuhteet, opetuksen taso ja sisältö sekä opetuskielen ja koulujärjestelmän tarkoituksenmukaisuus lapsen aikaisemman koulun-

käynnin ja jatkokoulutusmahdollisuuksien kannalta. Oppimateriaalin hankinnasta aiheutuvien kustannusten korvauksen enimmäismäärästä säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella.

Virkamiehellä on oikeus saada 1 momentissa tarkoitettu koulutuskorvaus myös kolmannessa maassa koulua käyvän lapsen osalta koulun lukuvuoden ajalta. Koulutuskorvauksen perusteena oleviin kustannuksiin luetaan mukaan myös sisäoppilaitosmaksut. Koulutuskorvauksen enimmäismäärästä säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella.

Virkamiehellä on oikeus saada koulutuskorvausta Suomessa koulua käyvän lapsen perusteella siten kuin tässä momentissa säädetään, jos virkamiehen toimikausi asemapaikalla kestää vähintään yhden vuoden. Ulkoasiainministeriön hyväksymässä asuntolassa asuvan lapsen koulutuskorvauksena maksetaan 85 prosenttia asuntolapalvelusta maksettavasta määrästä, kuitenkin enintään ulkoasiainministeriön asetuksella säädettävä enimmäismäärä. Suomessa sijaitsevan oppilaitoksen yhteydessä olevassa oppilasasuntolassa asuvan lapsen koulutuskorvauksena maksetaan asuntolan täysihoitomaksu, kuitenkin enintään ulkoasiainministeriön asetuksella säädettävä enimmäismäärä.

10 § (Uusi)

Matkakorvaukset

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus asiaankuuluvista virkamiehen ja hänen mukanaan seuraavien perheenjäsenten muuttomatkoi-
koista, kotilomamatkoista Suomeen, tapaamis-
matkoista perheenjäsenen asuessa asemamaan
ulkopuolella ja lähisukulaisen kuolemantapauksen johdosta Suomeen tehdyistä matkoista aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista.

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus asiaankuuluvista kotiapulaisen muuttomatkoi-
ta ja yhdestä vuosittaisesta Suomen ja asema-
paikan välisestä edestakaisesta matkasta (**koti-
apulaisen kotilomamatka**) aiheutuvista kohtuul-
lisista kustannuksista, jos kotiapulaisen palve-
lussuhde kestää vähintään yhdeksän kuukautta.
Edellytyksenä kotiapulaisen kotilomamatkan

korvaamiselle on lisäksi, että kyseisen kalenterivuoden aikana ei korvata kotiapulaisen muuttomatkaa ja että kotiapulaisen palvelussuhde jatkuu seuraavalle kalenterivuodelle.

Muuttomatkan ajalta virkamiehellä ja hänen mukanaan seuraavilla perheenjäsenillä on oikeus päivärahaan. Lapsen muuttomatkan osalta päiväraha on kuitenkin vain 50 prosenttia virkamiehelle maksettavasta määrästä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin korvauksiin ja 3 momentissa tarkoitettuihin päivärahoihin noudatetaan soveltuvin osin valtion matkustussääntöä sen mukaan kuin ulkoasiainministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

11 § (Uusi)

Edustuskorvaus

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus virkatehtäviin liittyvien edustustilaisuuksien järjestämisestä aiheutuvista ja muista edustamiseen liittyvistä kustannuksista (**edustuskorvaus**). Edustuskorvaus määräytyy tosiasiallisten kustannusten tai yksikköhintojen perusteella. Tarkemmat säännökset edustuskorvauksen määräytymisestä ja yksikköhinnoista annetaan ulkoasiainministeriön asetuksella.

12 § (Uusi)

Olosuhdekorvaus

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus asemapaikan etäisyyteen, terveyteen, turvallisuuteen ja viihtyvyyteen vaikuttavista haitallisista olosuhteista (**olosuhdekorvaus**).

Virkamiehellä on oikeus saada olosuhdekorvaukseen korotus mukana seuraavan puolison (**olosuhdekorvauksen puolisorotus**) ja mukana seuraavan lapsen (**olosuhdekorvauksen lapsikorotus**) perusteella.

Korvauksen suuruudesta säädetään ulkoasiainministeriön asetuksella.

13 § (Uusi)

Vakuutusta täydentävä korvaus

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus virkamiehen tai hänen mukanaan seuraavan perheenjäsenen omaisuudelle asemapaikalla muuten kuin virkatehtävää hoidettaessa sattuneesta vahingosta, jota ei ole voitu kattaa vakuutuksella (**vakuutusta täydentävä korvaus**),

1) jos virkamies tai hänen mukanaan seuraava perheenjäsen ei saa korvausta vahingon aiheuttajalta tai muulta korvausvelvolliselta;

2) jos vakuutusyhtiö edustuston sijaintipaikan erikoisolosuhteiden perusteella kieltäytyy vakuutus sopimuksesta tai vakuutus korvauksesta; taikka

3) jos korvaus asian käsittely vakuutusyhtiössä viivästyttää kohtuuttomasti.

Vakuutusta täydentävän korvauksen suuruus määräytyy virkamiehen tai hänen mukanaan seuraavan perheenjäsenen omaisuuden vakuutus sopimuksen korvausehtojen perusteella.

Vakuutusta täydentävän korvauksen määrää voidaan alentaa tai korvaus jättää kokonaan maksamatta, jos virkamies tai hänen mukanaan seuraava perheenjäsen on myötävaikuttanut omaisuuden vahingoittumiseen.

Kun vakuutusta täydentävä korvaus on maksettu virkamiehelle, siirtyy oikeus virkamiehen tai hänen mukanaan seuraavan perheenjäsenen vahingoittuneeseen omaisuuteen tai siitä saatavaan korvaukseen Suomen valtiolle virkamiehelle maksettua korvausta vastaavaan määrään.

14 § (Uusi)

Korvaukset samaan asemapaikkaan määräytyile puolisoille

Kun ulkoasiainhallinnon virkamiehenä tai lähetettynä työsopimussuhteisena työntekijänä työskentelevät puoliset on määrätty samaan asemapaikkaan, kummallakaan heistä ei ole oikeutta saada paikalliskorotuksen eikä olosuhdekorvauksen puolisorotusta. Kummallakin heistä on oikeus saada paikalliskorotus ja olosuhdekorvaus ulkoasiainministeriön asetuksella sää-

dettävällä prosenttiosuudella alennettuna. Paikalliskorotuksen ja olosuhdekorvauksen lapsikorotus, koulutuskorvaus sekä tapaamismatkakorvaus maksetaan koko perheen osalta vain toiselle puolisoista.

Oikeus varustautumis-, muutto- ja asuntokorvaukseen on vain toisella 1 momentissa tarkoitetuista puolisoista. Jos heidän oikeutensa näihin korvauksiin määräytyy eri perustein, on oikeus korvaukseen sillä, jonka korvaus määräytyy korkeammaksi.

15 § (Uusi)

Korvaukset puolison saadessa muita tuloja tai korvauksia

Virkamiehen paikalliskorotuksen puoliskorotusta alennetaan, jos hänen mukanaan seuraavan puolison muut kuin 14 §:ssä tarkoitetut työtai ansiotulot ylittävät työttömyysturvallaissa (1290/2002) tarkoitetun peruspäivärahan 25-kertaisen määrän kuukaudessa. Puolisokorotusta alennetaan puolella siitä tulojen määrästä, joka ylittää peruspäivärahan edellä sanotun määrän kuukaudessa. Virkamiehellä on oikeus saada muut tässä laissa säädetty perheenjäsenen perusteella maksettavat korvaukset ja korotukset vain siltä osin kuin puolison muu työnantaja ei niitä maksa.

16 § (Uusi)

Korvaukset virkamiehen vuosiloman, virkamatkan ja lomautuksen aikana

Virkamiehellä on oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin myös vuosiloman ja virkamatkan aikana. Jos virkamatka ei kuitenkaan kuulu edustuston tavanomaiseen toimintaan, ulkoasiainministeriö päättää virkamatkapäätöksen yhteydessä, maksetaanko virkamatkan ajalta korvauksia ja minkä suuruisina ne maksetaan.

Jos virkamies lomautetaan, hänellä on lomautuksen ajalta oikeus asuntokorvaukseen ja koulutuskorvaukseen samoin perustein kuin vieroimituksen aikana.

17 § (Uusi)

Korvaukset virkamiehen virkavapauden aikana

Virkamiehellä on virkavapauden aikana oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin vastaavilla perusteilla ja vastaavassa suhteessa kuin valtion virkaehtosopimuksessa on sovittu virkamiehelle virkavapauden aikana maksettavasta palkkauksesta. Virkamiehellä on kuitenkin oikeus saada asuntokorvaus ja koulutuskorvaus täysimääräisinä.

Virkamiehellä on oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin myös siltä ajalta, jonka hän valtion virkaehtosopimuksessa sovitun äitiysvapaan palkallisena aikana on palkattomalla isyysvapaalla.

18 § (Uusi)

Korvaukset evakuointimääräyksen aikana

Virkamiehellä on oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin evakuointimääräyksen aikana siten kuin tässä pykälässä säädetään.

Paikalliskorotus ja olosuhdekorvaus määräytyvät sen asemapaikan perusteella, johon virkamies oli määrätty ennen evakuointia. Jos virkamiehen evakuointipaikaksi on määrätty Suomi, virkamiehellä on oikeus paikalliskorotukseen enintään kolmen kuukauden ajalta evakuointimääräyksen antamisesta.

Koulutuskorvaus määräytyy evakuointipaikalla samoin perustein kuin asemapaikalla, johon virkamies oli määrätty ennen evakuointia. Jos evakuointipaikaksi on määrätty Suomi, virkamiehellä on oikeus saada korvaus lapsen koulunkäynnistä muussa kuin julkisessa koulussa vain, jos

- 1) lapsi on lukion viimeisellä luokalla;
- 2) lapselle ei ole paikkaa julkisessa koulussa;
- 3) evakuointimääräys on lyhytaikainen; ja
- 4) virkamiehen toimikausi ulkomaanedustuksessa jatkuu.

Korvaus kotiloma- ja tapaamismatkasta sekä matkasta kuolemantapauksen johdosta aiheutuvista kustannuksista määräytyy siten, että matkan lähtö- ja päätepaikkana pidetään evakuoin-

tipaikkaa. Jos virkamiehen evakointipaikaksi on määrätty Suomi, ei oikeutta korvaukseen kuitenkaan ole.

19 § (Uusi)

Evakuointimatkasta aiheutuvat kustannukset ja päiväraha

Virkamiehellä on oikeus saada korvaus kustannuksista, jotka aiheutuvat virkamiehen omasta, mukana seuraavan perheenjäsenen sekä kotiapulaisen evakuointimatkasta asemamaan ulkopuolelle.

Virkamiehellä tai hänen puolisoillaan on evakuointimääräyksen ajalta oikeus myös päivärahaan, joka määräytyy evakuointipaikan mukaan. Jos virkamies ja hänen puolisonsa määrätään eri evakuointipaikkoihin, kummallakin heistä on oikeus tässä pykälässä tarkoitettuun päivärahaan. Oikeutta päivärahaan ei kuitenkaan ole, jos evakuointipaikaksi määrätään Suomi ja henkilö asuu omassa asunnossaan.

Tässä pykälässä tarkoitettujen korvauksen ja päivärahan maksamiseen noudatetaan soveltuvin osin valtion matkustussääntöä.

20 § (Uusi)

Korvaukset kuolemantapauksen yhteydessä

Jos ulkomaanedustukseen määrätty virkamies kuolee toimikautensa aikana, oikeus saada paikalliskorotus, olosuhdekorvaus, koulutuskorvaus ja asuntokorvaus jatkuu sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana virkamies kuoli. Ulkoasiainministeriö voi erityisestä syystä päättää, että oikeus asuntokorvauksen ja koulutuskorvauksen saamiseen jatkuu kauemminkin.

Virkamiehellä on oikeus saada mukana seuranneen perheenjäsenen perusteella maksettavat korvaukset sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana perheenjäsen kuoli. Muuttokorvaus maksetaan virkamiehen toimikauden päättyessä virkamiehen muuttokorvauksen yhteydessä.

Jos virkamies tai hänen perheenjäsenensä kuolee ulkomailla virkamiehen toimikauden ai-

kana, korvataan vainajan Suomeen kuljettamisesta ja kuljettamisen edellyttämästä varustamisesta aiheutuvat välttämättömät kustannukset, jos korvausta ei voida saada vakuutuksen perusteella. Jos vainaja kuljetetaan muualle kuin Suomeen, korvataan enintään Suomeen kuljettamisesta aiheutuvia kustannuksia vastaava määrä.

21 § (Uusi)

Korvaukset määräaikaisessa virkasuhteessa

Ulkoasiainhallinnon määräaikaisessa virkasuhteessa olevalla ulkomaanedustukseen määrättyllä virkamiehellä on oikeus tässä laissa säädettyihin korvauksiin. Hänelle maksettavan varustautumiskorvauksen määrä on kuitenkin 50 prosenttia 6 §:ssä tarkoitettujen varustautumiskorvauksen määrästä.

Mitä 1 momentissa on säädetty varustautumiskorvauksesta, ei sovelleta määräaikaiseen avustajaan.

22 (7) §
(Kuten HE)

23 (8) §

Muut korvaukset

Yksittäisessä tapauksessa voidaan erityisestä syystä korvata myös sellaisia 1 §:ssä tarkoitettuja menoja, joita tässä luvussa säädetty korvaukset eivät kata.

24 § (Uusi)

Korvausten hakeminen

Tässä laissa säädetty korvaukset asuntokorvausta lukuun ottamatta maksetaan hakemukselta. Virkamiehen on ilmoitettava viipymättä 3 §:ssä tarkoitettulle korvauksen myöntämisestä päättävälle viranomaiselle korvauksen maksamisperusteisiin vaikuttavasta olosuhteen muutoksesta. Korvaushakemus on tehtävä viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolloin oikeus korvaukseen alkoi. Korvauspä-

tös on tehtävä viimeistään kahden kuukauden kuluessa hakemuksen saapumisesta.

25 (9) §

Tarkemmat säännökset korvauksista

Tarkemmat säännökset tässä laissa säädettyistä korvauksista ja korvausmääristä sekä menettelystä korvausten hakemisessa, myöntämisessä ja maksamisessa annetaan ulkoasiainministeriön asetuksella.

3 luku

Erinäiset säännökset

26 § (Uusi)

Ulkomaanedustuksen korvauslautakunta

Ulkoasiainministeriön yhteydessä on ulkomaanedustuksen korvauslautakunta (lautakunta), jonka ulkoasiainministeriö asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lautakunnan kokoonpanossa ovat jäseninä edustettuina ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö sekä ulkoasiainministeriön henkilöstö.

Lautakunnan tehtävänä on käsitellä ulkomaanedustuksen virkamiehille maksettavien korvausten perusteita koskevat ja muut periaatteellisesti merkittävät asiat sekä antaa niistä lausunto samoin kuin suorittaa ne muutkin tästä laista johtuvat tehtävät, jotka ulkoasiainministeriö sille antaa.

Korvausten perusteista on hankittava valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan lausunto, jos valtiovarainministeriötä edustava jäsen ei ole

puoltanut 2 momentissa tarkoitettua lautakunnan lausuntoa.

Lautakunnan kokoonpanosta ja toiminnasta säädetään tarkemmin ulkoasiainministeriön asetuksella.

27 (10) §

Takaisinperintä

Aiheettomasti maksettu korvaus voidaan periä takaisin siten kuin valtion virkamieslain (750/1994) 60 ja 61 §:ssä säädetään.

28 ja 29 (11 ja 12) §
(Kuten HE)

4 luku

Voimaantulosäännökset

30 (13) §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2006.

(2 ja 3 mom. kuten HE)

31 (14) §

Siirtymäsäännös

Jos virkamies siirtyy ulkomaanedustuksessa asemapaikasta toiseen asemapaikkaan taikka Suomeen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2007, hänelle maksetaan asettautumiskorvaus ja hänelle voidaan maksaa muuttokustannusten korvaus niiden säännösten mukaisesti, jotka olivat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää hallituksen tarkkaan seuraavan ja arvioivan ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmän toimi-

vuutta sekä ryhtyvän seurannan ja arvioinnin perusteella, tarvittaessa nopeastikin, tarpeellisiin lainsäädäntö- tai muihin toimenpiteisiin.

HaVM 4/2006 vp — HE 50/2005 vp

Helsingissä 5 päivänä huhtikuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Jyrki Kasvi /vihr
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Esko Kurvinen /kok
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Lauri Kähkönen /sd
	Nils-Anders Granvik /r	Satu Taiveaho /sd
	Lasse Hautala /kesk	Tapani Tölli /kesk
	Rakel Hiltunen /sd	Ahti Vielma /kok
	Hannu Hoskonen /kesk	Tuula Väättäin /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.